SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVII No. 32. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, FEBRUARY 17, 1990 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 17-го ЛЮТОГО 1990 Ч. 32 РІК XCVII

В УКРАЇНІ УСУНЕНО БАГАТЬОХ ПАРТІЙНИХ КЕРІВНИКІВ

Київ. — Як повідомляє газета „Радянська Україна" з 11-го лютого, в багатьох областях Української ССР відбулися пленуми обласних комітетів Комуністичної партії, на яких усунено від влади реакціонерів, що всіляко гальмували процеси перебудови. Одних звільняли, інших відправляли на пенсію, а на їхнє місце таємним голосуванням обирали нових.

Наприклад, в Ужгороді відбувся пленум Закарпатського обкому партії, на якому звільнили першого секретаря обкому Г. Бандровського „у зв'язку з виходом на пенсію". На його місце таємним голосуванням обрано М. Волощука, який працював проректором Ужгородського університету, а раніше — головою Закарпатського обласного виконавчого комітету. На пленумі виступив член Політбюро, секретар ЦК КПУ Б. Качура.

В Івано-Франківському пленум обкому партії звільнив першого секретаря І. Посторонка і таємним голосуванням обрав З. Куравського, який завідував геологічним відділом обкому. На пленумі виступив кандидат у члени Політбюро, секретар ЦК КПУ Леонід Кравчук.

Хмельницький обком партії звільнив першого секретаря обкому В. Дикусарова, а його обов'язки тимчасово покладені на другого заступника секретаря обкому В. Купратого. На пленумі також був присутній завідуючий відділом організаційно-партійної і кадрової роботи ЦК КПС М. Стріла.

Донецький обком партії звільнив цілий ряд керівників обласного маштабу, піддавши гострій критиці бюро обкому партії і його секретарів. Одночасно критикувалось „екстремістські випади" неформальних організацій під час мітингу, присвяченого передвиборчій боротьбі. Першого секретаря донецького обкому покищо не обрали. На місце звільненого А. Винника тимчасово призначено другого секретаря обкому Є. Миронова.

Подібні звільнення здійснені також у багатьох інших областях України і скрізь на Пленумах були гості з Києва — представники ЦК Компартії України. Цілком можливо, що в результаті такої перебудови комуністи сподіваються здобути більше голосів під час виборів.

Газета „Радянська Україна" замовчує той факт, що в кожному обласному місті, під час нарад пленумів перед будинками обкомів партії відбувалися величезні мітинги і пікети. Ось як розповідається про пленум обкому в Харкові на сторінках журналу „Огоньок" ч.6 за 1990 рік:

„Вранці, пересікаючи площу Дзержинського, ми здалеку побачили данцюг пікетувальників — в руках вони тримали повернені до будинку обкому партії транспаранти. Зміст їх був лаконічний, але промовистий: Люди висловлювали недовір'я членам бюро обкому і вимагали скликання позачергової обласної партійної конференції...

До відкриття пленуму лишалося кілька хвилин і тут стався, можливо, незначний, але, безумовно, співзвучний часові епізод... Просто через дорогу в данцюг пікетників ступив невисокий чоловік з простим, грубуватим обличчям, і в ту ж мить в повітрі зашелестіло багатоголосо повторене прізвище „Івашко". Так, це справді був Володимир Антонович Івашко — перший секретар ЦК Компартії України, що приїхав на пленум".

Автор висловлює здивування, що Івашко не боячись вийшов до збудженого натовпу, вміло повів розмову і швидко заволодів увагою присутніх. Він оголосив, що керівники обкому будуть усунені: „Ну, а кому бути біля керма обласної парторганізації — вирішувати не мені", — сказав Івашко. Він також засудив „помпезну розкіш партійних комітетів" і „авторитарну єдинодушність".

ЕКЗЕКУТИВА УАКР ВІДБУЛА СВОЇ ЧЕРГОВІ НАРАДИ

Ню Йорк (Р. Б.). — Тут у власній домівці в Українському Народному Домі відбулися в суботу, 3-го лютого, о год. 10-ій ранку, чергові наради Екзекутиви Української Американської Координаційної Ради.

Предметом нарад, крім цілого ряду актуальних справ, були звітування голови Крайової Ради д-ра Богдана Шебунчака, поодиноких членів Екзекутиви і представників відділів УАКРади.

Дуже обширно обговорено створення 10-го грудня 1989 року Народного Фонту Допомоги Україні. Він складається з двох окремих фондів тому, що їхні завдання і джерела приходів інші. Перший це Фонд Руху, який ставить собі за завдання подати всесторонню допомогу Народному Рухові України за Перебудову, як центральній громадській організації України і тому допомога сперта виключно на пожертви української громади. Другий фонд заінкорпорований п.н. Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля, користуючись допомогою громади, робить рівночасно заходи отримати допомогу американських корпорацій, у формі вітамін, медикаментів та лікарських препаратів.

Рішено: якнайскорше відбути наради з представниками Народного Фронту Допомоги Україні, щоб доповнити там Раду Директорів представниками організацій, а в пресі помістити заклик до громадян прискорити збіркову кампанію на цю важливу справу.

Вміжчасі Екзекутива помістила в пресі звернення у справі збіркової кампанії на Український Громадський Фонд 1990 і звернення символічно з'єднатися з нашими братами і сестрами 22-го січня, які, згідно із закликом НРУП до всіх організацій і громадян в Україні, відзначають цього року 71-ші роковини злуки всіх українських земель в одну велику державу живим ланцюгом з Києва до Львова.

Опісля звітували присутні на нарадах представники відділів УАКРади: Баффало — Леонід Царик, Дітройт — Зенон Василькевич і Вашінгтон — Ігор Гавдяк.

Багато уваги присвячено подіям в Україні, а також жахливим акціям в Азербайджані.

У висліді проведеної дискусії рішено подати до преси заяву із засудженням Москви за її брутальну атаку на Народний Фронт Азербайджану і вислати відповідного листа до Білого Дому з критикою політики Вашінгтону у відношенні до цих подій.

Текст заяви:

Українська спільнота в Америці репрезентована УКРадою уболіває над трагічним кровопролиттям, яке заіснувало в зударах поміж вірменами і азербайджанцями, та рівночасно засуджує брутальну інтервенцію Москви, вимірену на знищення Народного фронту Азербайджану.

Рівночасно українська громада стривожена та ніяк не може погодитися з рішенням Вашінгтону аплодувати Москві в кривавім штурмі Баку".

В ДУШАНБЕ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ ВИЙНЯТКОВИЙ СТАН

Москва. — Хоч у середу, 14-го лютого, в столиці Таджикістану тривали спорадичні сутички, офіційна влада повідомляє, що внутрішнім військам, забезпеченим танками і бронетранспортерами, практично вдалося відновити порядок у Душанбе. Кореспондент центрального радіо і телевізії в Таджикістані Мансур Султанов повідомив телефонічно московського кореспондента газети „Вашінгтон Пост" Лейвида Ремника, що голова місцевої Комуністичної партії, голова Верховної Ради Таджицької ССР і голова республіканської Ради міністрів зрезигнували. Зрезигнувало й багато інших партійних та державних працівників.

М. Султанов підтвердив, що початковим поштовхом до заворушень були чутки про те, що втікачам-вірменам нібито без черги дають мешкання. „Чутки про надання помешкань не відповідали дійсності, — зауважив він, — але щоб зрозуміти, наскільки вибухонебезпечні такі чутки, треба знати, що у нас в Душанбе люди чекають на маленьке мешкання по 10-15 років".

За неофіційними повідомленнями, військо, яке охороняє будинок ЦК таджицької Компартії, змушене було відкрити вогонь в натовп, що наближався до будинку, однак підтвердити це не вдалося. Як повідомив Султанов, влада веде переговори з представниками демонстрантів. Наскільки можна зрозуміти, в результаті переговорів досягнуто угоди про те, що в четвер, 15-го лютого, повинно було початися виведення військ і бойової техніки з Душанбе.

Згідно з повідомленням агентства Інтерфакс, відкритого московським радіо, демонстранти вимагали депортації всіх вірменів, закриття алюмінієвого комбінату, що забруднює довкілля, передання Таджикістанові всіх прибутків від вирощування там бавовни і резигнації місцевого партійного та урядового керівництва.

Ей-Ті-Ті пропонує перекладацькі послуги

Ню Йорк. — Телефонічна компанія Ей-Ті-Ті повідомила в середу, 14-го жовтня про встановлення перекладацької служби, яка вирішить проблему простого і швидкого порозуміння осіб, які не розмовляють англійською мовою, з американськими установами, державними бюрами та соціяльними агенціями.

Перекладацька служба Ей-Ті-Ті, Ленґвідж Лайн Сервіс, працює цілу добу та гарантує переклад із 143 мов та діялектів. Особливу допомогу ця служба надає особам, що не розмовляють англійською мовою та потребують домовитися з лікарнею, поліцією, пожежним відділом, школою або бизнесом.

Такі мови, як еспанська, японська, українська, російська, німецька, італійська та грецька належать до ряду найчастіше вживаних. Але агенція Ей-Ті-Ті також забезпечує переклад з мов, що вживаються рідко: вірменської, мови сікхів, азербайджанської, румунської, панджабі та інших.

Перекладацька служба Ей-Ті-Ті забезпечує також інші форми послуг. Наприклад, пацієнт, який не розмовляє англійською мовою прийшов до лікарні, працівник якої може зателефонувати на відповідне число телефону, де до його послуг буде перекладач, що телефонічним шляхом асистуватиме при обслузі іншомовного пацієнта. Цей спосіб може бути застосований також у бизнесових справах, при обговоренні трансакцій, домовлень різних проблем.

Крім цього перекладацька служба Ей-Ті-Ті робить письмові переклади на замовлення. Ціни перекладацьких послуг залежать від роду послуг. В середньому місячна оплата може бути від 25 до 50 долярів, а за одну хвилину перекладацьких послуг клієнт платить від 1.94 дол. до 2.75 дол. Покищо користуватися послугами перекладацької служби Ей-Ті-Ті можуть особи, які платять передплату в суми 1,000 до 1,500 дол. Але вже від кінця цього року компанія зможе обслуговувати всіх клієнтів незалежно від передплати, але тоді й ціна за одну хвилину перекладу буде більша — 3.50 дол.

За інформаціями слід звертатися до Лин Нюмен на число телефону (201) 221-6179.

СТВОРИЛИ КАРТЕЛЬ ПРОТИ НАРКОМАНІЇ

У четвер, 15-го лютого, президент Джордж Буш відбув чотиригодинні наради в Картагені, Колюмбія, з президентами Перу, Колюмбії і Болівії, в результаті яких створено картель проти продукції і нелегального поширення наркотиків. На фото вгорі чотири президенти після нарад (зліва): Алан Гарсія (Перу), Дж. Буш (ЗСА), Вірджіліо Барко (Колюмбія) і Гаіме Паз Замора (Болівія).

ВЕРХОВНА РАДА СССР РОЗГЛЯДАЄ ПИТАННЯ НЕСПОКОЇВ У РЕСПУБЛІКАХ

Москва. — Третя сесія Верховної Ради, відклавши тимчасово справу позачергового скликання З'їзду народних депутатів чого домагався сам Михаїл Горбачов і його найближчі співробітники, шукала розв'язки багатьох наболілих питань, які стали загрозою для комуно-московської імперії, а саме застрашуючого занепаду економіки і росту „сепаратизму", тобто стремління поневолених Москвою народів до незалежности.

Совєтські парляментаристи, склад яких тепер демократичніший від попередніх Верховних Рад, не були дуже захоплені ідеєю поспішного скликування З'їзду народних депутатів на якому мала б відбутися процедура вибору президента і збільшення повновластей для його уряду. М. Горбачов старався переконати членів Верховної Ради, що ідею перебудови і демократизації суспільства треба боронити відповідним державним механізмом, або ця ідея зазнає цілковитої поразки і тоді „ми усі втратимо багато", — сказав Горбачов.

Політичні спостерігачі й аналітики підкреслюють, що генеральний секретар ЦК КПСС і президент СССР старався й цим разом примінити свою давню, але успішну тактику застрашуванням „поразки", яка дотепер була його одинокою зброєю у боротьбі з консерватистами і прихильниками поспішного процесу повної демократизації. Не зважаючи на добре обґрунтовану пропозицію партійного і урядового керівництва, про позицію про скликання позачергового З'їзду народних депутатів прийняли 241 голосами проти 160 з додатком самого Горбачова, що на сесії повинна бути розглянена справа прибезпосередні вибори президента і проблеми у республіках.

Очевидно, Верховна Рада не змогла знайти розв'язки економічного питання і після вислухання кількох пропозицій перейшла до питання „сепаратизму", грізних національностевих конфліктів, які не втихають, а радше збільшуються в багатьох республіках СССР, зокрема в Грузії, Азербайджані, Вірменії, Таджикістані, трьох балтійських республіках і в Україні. М. Горбачов, вислухавши звідомлення про заворушення в місті Душанбе, столиці Таджикістану, сам признався, що події в республіках мають загрозливий характер — в одному місці притихають, а в другому вибухають. Для цього, мовляв, потрібно мати сильний центральний уряд з ширшими повновластями. Юрій Афанасьєв назвав такий крок „прямуванням до особової влади" і диктатури партії над іншими. Дуже гостро проти пропозиції виступали представники прибалтики. Делегат з Латвії Ґінтарс Бієре заявив, що для припинення неспокоїв у республіках ми не потребуємо більших повновластей для президента, бо це поворот до диктаторської системи, репрезентантом якої був Йосиф Сталін.

Коли йшла мова про евентуальний вихід республік зі складу СССР, на залі піднеслись голоси сторонників сталіністів і російських шовіністів, які вважають, що федерація народів СССР повинна бути вічною. Були

(Закінчення на стор. 3)

Тернопіль бере активну участь у процесі пробудження України

Київ. — Київська газета „Молодь України" надрукувала у числі з 8-го лютого репортаж пера Марії Клачинської про процес відродження у місті Тернополі і молодече товариство „Вертеп", яке нараховує понад 60 талановитих юнаків і дівчат. „Чим вони займаються? За висловом Сковороди, пізнають свій народ і в ньому себе".

„Ранньою весною 1989 року, коли Тернопіль ще 'дрімав', не знав ані мітингів, ані РУХ-у, містом поповзли чутки, — пише М. Клачинська, — що 9-го березня біля пам'ятника Шевченкові на честь 175-річчя ,щось буде'. І дійсно керівники міста й області поклали квіти до підніжжя, хор виконав ,Думи мої' і рушив до драматичного театру, де розпочинався святковий концерт... Але для всіх квитків не настачиш, та й не вмістило б приміщення театру кількатисячного натовпу, що залишився біля пам'ятника, таки сподіваючись на ,щось'. Потім з'ясувалося — чекали мітингу, але він так і не відбувся. Враз зовсім близько почулося ,Реве та стогне' — і до постаменту наблизилася група юнаків та дівчат в українських строях, із великим портретом Кобзаря. Поклавши квіти, читали вірші, співали пісні на його слова. Правду кажуть, що головне — почати. Бо хвилин за п'ять молоді голоси потонули в могутньому хорі. Не знаю, чи чув коли Театральний майдан таке розкуте суголосся (нехай ,усміються' всі казенні ,заходи', що до того відбувалися тут!). Розтинали морозяне повітря і невиспіваний досі біль, і туга, й тиха радість... Тоді я ще не знала, — пише далі М. Клачинська, — що, зрештою, ніхто не відав, що хлопці та дівчата у вишиванках і є товариство ,Вертеп'".

Авторка репортажу пише, що ці „звичайні" хлопці і дівчата, студенти й нестуденти, із своїми смаками та уподобаннями, із властивим юності запалом і максималізмом, часом навіть через край. Цей загал шукає вить щось більше. Це люди творчі — поети, співаки, музиканти, художники, котрим над усе болить доля рідної мови, культури народу... „І хоча різного роду

(Закінчення на стор. 3)

БЕНКЕТ З НАГОДИ 10-РІЧЧЯ

Філядельфія. — Український Освітньо-Культурний Центр влаштовує в суботу, 24-го лютого, бенкет з нагоди десятої річниці свого заснування. В програмі бенкету — відзначення признання д-ра Олександра Черника, засновника і першого президента УОКЦентру. Конферансьє — д-р Володимир Карпинич. Початок бенкету о год. 7:30 вечора в УОКЦентрі, 700 Сідар Ровд, коктейл о год. 6-ій вечора в галерії. Даток — 50 дол. від особи.

ЗИМОВА ЗАБАВА

Йонкерс, Н.Й. — Організація Оборони Лемківщини влаштовує в суботу, 24-го лютого, зимову забаву. Гратиме оркестра „Ватра". Початок о год. 9-ій вечора в Домі СУА, 301 Палісейд аве. Вступ — 10 дол. від особи, студенти — 6 дол.

Тріо Мареничів і О. Злотник починають турне

Тріо Мареничів у редакції „Свободи" (зліва): Антоніна, Валерій та Світлана Мареничі.

Джерзі Сіті, Н.Дж. (Х. В-Ф). — Цими днями мали ми можливість познайомитись особисто з членами Тріо Мареничів, що разом з композитором Олександром Злотником прибули вперше на Північно-американський континент, щоби відбути концертове турне в Америці та Канаді. Розуміючи важливість підтримки української громади, вони, вже в перших днях свого перебування на американській землі відвідали Головний Екзекутивний Комітет Українського Народного Союзу та редакції „Свободи" і англомовного „Українського Тижневика".

Розписуватись широко про Тріо Мареничів було б зайвим тому, що вони, як музична одиниця, є широко відомі, як в Україні, так й серед української діяспори. Все ж таки поділимось з нашими читачами цими відомостями, що їх ми дізнались від наших гостей, які сюди загостили в товаристві Леоніда Олексюка, представника їхньої фірми-спонзора „Трайдент Груп" і відпоручника цієї установи Ігоря Гогана, який займається виключно їхнім подорожуванням. Тріо Мареничів це: Антоніна, Світлана та Валерій Мареничі, жителі Луцька, що на мальовничій Волині, та разом з ними відомий в Україні композитор киянин О. Злотник.

Запитуємо чому саме приписують вони свою популярність в Україні, то від О. Злотника довідуємось, що це в першу чергу тому, що вони завжди були вірні українській пісні та ніколи її не зрадили, хоча б які приманливі пропозиції їм не пропонували. Він розповідає про інші речі, що допомогли в рості цієї на його думку унікальної музичної одиниці, а саме унікальне співзвучання та гармонійність голосів, непересічне відчуття виконуваних творів, вишукування нових і невідомих пісень з бездонної народної криниці, підкреслення важливости змісту пісень та щире, природне виконання, а розкинений акомпаньямент дає можливість слухачам зосередитись на красі та співзвучності голосів.

Тріо існує від 1977 року. Ще цікавить нас те як сприймають їхні виступи в різних областях України, на що нам відповідають, що досі їх завжди всюди сприймали тепло та гучно.

В теперішньому репертуарі тріо має також і пісні на

(Закінчення на стор. 3)

ДЕНЬ ВАШІНГТОНА

З уваги на свято „День Народин Вашінгтона в понеділок, 19-го лютого, Головна Канцелярія УНСоюзу і В-во „Свобода" будуть закриті. Наступне число щоденника друкуватиметься у вівторок, 20-го лютого, з датою середи. — Ред.

У СВІТІ

У СЕРЕДУ, 14-ГО ЛЮТОГО, на 10-денні відвідини азійських країн вихав секретар Департаменту оборони ЗСА Дік Чейні, де він вестиме розмови з американськими союзниками цієї частини світу. Йдеться про Японію, Південну Корею та Филіппіни, де розташовані військові частини ЗСА. На думку аналітиків поїздка Д. Чейні приведе до значного зменшення військових з'єднань ЗСА на територіях цих країн. Окреме занепокоєння переживає Японія, бо припускає, що може дійти до погіршення вже й так напруженої ситуації в справі збільшення фондів зі сторони Японії для втримання великого континґенту американського війська в Японії. На Филіппінах його привітання не буде надто ентузіястичним, бо президент Коразон Акіно вже напередодні цих відвідин секретаря Департаменту оборони заявила, що не зустрічатиметься з ним. Знавці твердять, що це її відплата за те, що ЗСА, чи радше Конґрес, зменшили військову допомогу та легко критикували її урядування. У Південній Кореї ситуація ще більш ускладнена, бо протиамериканські настрої зростають.

ПІСЛЯ СТОЛІТНЬОГО відчуження уряд Мехіко та Ватикан з несподіваною швидкістю стараються відновити формальні дипломатичні зв'язки, а крім того рівночасно провадять неофіційні розмови в справі відновлення деяких громадських прав Римо-Католицької Церкви в цій країні. Таке потягнення зі сторони уряду викликало гострі дебати, які значно посилилися після того, як минулого тижня міністер внутрішніх справ Фернандо Ґутієррес Барріос подав до відома, що президент Карлос Салінас де Ґортарі в найближчому часі призначить „особистого представника" до Ватикану. Пояснюючи це повідомлення, він заявив, що „тепер настала відповідна хвилина для можливости плідної розмови" з Ватиканом, як цього вимагає модерне демократичне життя. Мехіко зірвало дипломатичні стосунки з Ватиканом в половині XIX століття, коли президент Беніто Хуарес сконфіскував церковне майно, зліквідував монастирі та оголосив розділення Церкви та держави.

В АМЕРИЦІ

ДЕРЖАВНІ ДОСЛІДИ вказують на зростання кількости не лише працюючих жінок, але тих які працюють більше як на одній роботі. Статистичне бюро підтверджує це такими даними: порівняно із 1970 роком, число жінок працюючих на кількох роботах з 636,000 до травня минулого року зросло на 3.1 мл. При цьому відповідне число працюючих чоловіків зросло набагато повільніше з 3.4 мл. на 4.1 мл. Причиною цього явища є кілька вагомих факторів. Одним з найважливіших є ріст зростання кількости розводів, жінки виховують дітей самі та змушені працювати на кількох роботах, щоб втриматися над прірвою бідности. Деякі жінки працюють на другій роботі, щоб змінити кар'єру або заощадити гроші, але переважна більшість намагається таким способом звести кінці з кінцями. Середній вік цих жінок від 25 до 44 років. Багато з них скаржаться на стреси, але з часом звикають до цього способу життя.

В СЕРЕДУ, 14-ГО ЛЮТОГО, на пресовій конференції в Мангеттені федеральна влада повідомила про відкриття судової справи над організованою злочинністю, якою займається мафія, включно із Джаном Ґотті на побережжі Ню Йорку та Ню Джерзі. Оскаржені цієї справи в злочинах на побережжі: 44 профспілкові діячі та ряд організаторів, серед яких члени родин Ґамбіно та Дженовізе, як також члени невеличкого мангеттенського гангу Вестіз, який має тісні зв'язки з мафією. Якщо ця судова справа буде успішною, то на думку генерального прокуратора Діка Торнбурга вона покладе кінець „прихованим податкам", які виплачуються споживачами за надмірні ціни за товари, що переправляються через пристані на побережжі. Остання акція подібного характеру була проведена у 1988 році, коли були притягнені до суду лідери Міжнародного братства Тімстерів.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
SVOBODA (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
[illegible] (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200
Бюро УНС у Вашінгтоні (202) 347-UNAW (202) 347-8631 (факс)
[illegible] $40.00 6 months $22.00 3 months $12.00
UNA members [illegible] $15.00 Change of address $1.00 Make [illegible] money order payable to Svoboda
[illegible] address changes to
[illegible] Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
[illegible] 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.
[illegible] $40.00 на рік, $22.00 на 3 місяці $12.00
[illegible] УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси $1.00
[illegible] money order виставляти на: Svoboda
[illegible] Jersey City, N.J. 07303

Від збанкрутованої партократії до експерименту автократії

Минулий тиждень був добрий для Міхаїла Ґорбачова. Він вийшов переможцем на пленарній сесії Центрального Комітету Компартії у Кремлі, здобувши одноголосне схвалення його рекомендацій, в яких найперше місце займали дві справи: відмова від ґарантованого конституцією однопартійного монополю і скріплення прероґатив Ґорбачова, як „вибраного президента". Шапкою для всіх обіцяних нових реформ була і є „перебудова", як якась чародійна панацея на всі лиха імперії. Але дивними дивом на цій триденній партійній конференції найменше говорилося про найповажнішу актуальну недугу імперії, якою є крах марксистської економічної системи. Тільки наче мимоходом сказано, що новий курс передбачає приватну власність, але це пуста фраза, коли ненарушним далі є велетенський бюрократичний апарат, збудований для контролі всеохоплюючої державної власности.

Як виглядатиме партійно-політичний плюралітет — цього ще ніхто не знає ані в самому СССР ані поза ним. Читали ми про здогади, що появиться 20 партій, інші кажуть про 100. В останньому числі „ЮС Нюз енд Ворлд Репорт" з дати 19-го лютого ц.р. наводиться заяву одного з прохожих у Москві, що він, мовляв, „запишеться до партії анархістів". Але у кореспонденції з Москви до „Ню Йорк Таймсу" з 14-го лютого ц.р. Біл Келлер інформує, що в найближчому часі має зійтись або пленум З'їзду народних депутатів (2,500 душ), або його Президія чи пак Верховна Рада (546 членів) затвердити всі постанови партійного ЦК включно із скасуванням 6-ої статті конституції про монополь Компартії. Там же мають також поширити права і компетенції Міхаїла Ґорбачова. Він є ґенеральним секретарем Компартії СССР, головою Верховної Ради, головою Ради народних депутатів і головою Військової Ради. Цього йому замало, хоча ніде у світі такого нема, щоб лідер був одночасно президентом — прем'єром, себто мав репрезентаційну і виконну владу (як в Америці) і також головою парляменту — законодатної влади. Ґорбачов спершу невиразно натякнув, що президент держави повинен вибирати нарід — видно рішив виректися цієї процедури, яка прийшла би грубо пізніше, і пішов дати себе „вибрати" вже тепер. Які це мають бути поширені права і компетенції — невідомо, але ці амбіції Ґорбачова не подобаються також декому з російських комуністів. Видатний історик Юрій Афанасєв виступив публічно виразно проти небезпеки заведення автором перебудови авторитарно-тоталітарної системи. Ґорбачов солідаризувався з критиками „культу особи", яка запанувала за „ясного сонічка" Сталіна. Але його власне замилування у титулах і його амбіція влади — кидає негарне світло на цю безумовно найвидатнішу сучасну постать Евразії. Він, хоч і ненароком, відчинив двері до свободолюбних рухів, — він також ненароком таки промостив шлях до загину монопольної влади Компартії. У широкому світі він втішається великою популярністю — вона багато менша в самому СССР. Зручний грач і його теперішня позиція сильна, бо існує в СССР неначе балянс внутрішніх сил: марксистські ортодокси Іґора Ліґачова на правому крилі і ліберальне крило Бориса Єльціна на лівому крилі. Середину становлять безхребетні апаратчики.

Дальший хід подій може захитати цю „рівновагу сил". Майбутні події можуть теж викликати неприємну для Ґорбачова реакцію однаково внутрі імперії як у широкому світі, коли замість сподіваної демократизації устрою прийде персональна диктатура. Вже п'ять років Міхаїл Ґорбачов веде гру. Він ніби реаліст і рахується з дійсними обставинами та панівним вітром, рахується з атмосферою. Але тепер нема сприятливої атмосфери для появи авторитарного тоталітаризму. Це вже не перший випадок у всесвітній історії, що видатний лідер — промахнувся. Наполеон Бонапарте, дитина Великої Французької Революції, здавив цю революцію і наклав собі сам на голову цісарську корону. Але Ґорбачов не Наполеон і дивно, що він, людина високоосвічена, не відчуває, що своїми суперамбіціями осмішує себе. Зрештою і [illegible] закінчив свою кар'єру дуже сумно, як [illegible] в'язень. Не варто й Наполеона наслідувати.

Д-р Михайло Диміцький

АКЦІЙНІ СПІЛКИ СССР З ІНДУСТРІЯЛІСТАМИ ЗАХОДУ

Останньо преса Заходу присвячує багато уваги торговельним можливостям Східньої Европи, які тепер увійшли в життя у зв'язку з новими політичними устроями, та гласністю й перебудовою політичної системи у СССР. Як відомо, уряд Совєтського Союзу рішився лібералізувати свої індустріяльні і торговельні закони, щоб перебороти економічні і технологічні труднощі. Дотепер уряд СССР допускав певну кількість закордонних ліценцій, та закуповував закордонну апаратуру, але через те ставав залежним від закордону, і не міг плянувати своєї продуктивности.

Щоб такі недомагання оминути, уряд СССР рішив ся змінити свої закони і піти на акційне спілкування зі закордонними індустріялістами, зберігаючи за собою 51 відс. активів, керівництво, підприємств, і ключову обсаду працівників. У першу чергу тут йдеться про продукцію модерних комп'юторів, різного роду пластики, синтетичного волокна на одіння, деяких родів тягарових авт, малих тракторів і комбайнів, та різного роду автоматів для змодернізування індустрії. Малі трактори і комбайни будуть потрібні, щоб переставити колгоспи на малі господарства, які колись були обслуговані кіньми. Коней там сьогодні вже намає. До кінця 1989 року уряд СССР уже підписав коло 250 акційних договорів, на кілька десяток більйонів долярів, причому найбільше договорів підписано з індустріялістами Західньої Европи, а головно Німеччини, але виглядає, що найбільший фінансовий вклад дають японці, які заінтересовані у петрохемічній індустрії у Західньому Сибірі.

З цією метою створено т.зв. консорціюм, до якого входять три найбільші японські фірми, Міцубіші, Міцуі і Чіода, та американська фірма Комбащин Інжінерінг з Вашінгону, яка властиво репрезентує цей консорціюм, з початковим вкладом 5-6 більйонів долярів. Поклади нафти і природного газу у Західньому Сибірі є такі великі, що перевищують усі поклади цілого світу, тільки трудність у тому, що знаходяться у недоступних місцях тундри і тайги.

Директор світового банку Мек Намара і директор фірми „Плен Екон" д-р Ян Ваноус часто заявляють, що до 1995 року коло 60 відс. індустрії СССР будуть основані на акційному спілкуванні з закордонними індустріялістами, та десь у тому часі у СССР наступить добробут, якщо їхня політика піде цим самим шляхом економічної і політичної перебудови. Фірма „Плен Екон" (Вашінгтон, Д.К.) від довгих літ займається дослідами світової економії. Минулого року ця фірма видала підручник на 377 сторінок про економіку СССР, головним редактором цього підручника є д-р Дж. К. Мічел.

Є вже декілька фірм, які уже починають свою діяльність у СССР. Відома фірма „Гонейвелл" зі ЗСА буде займатися автоматизацією індустрії, та буде виробляти різні автомати і роботи. Італійська фірма „Енімонт" та японська фірма „Марубені" підписали контракт на 6 більйонів долярів і будуть будувати петрохемічні фабрики в околиці Тангізу, коло Озівського моря на Україні. Тут плянують продукувати сірку, етилен, пропилен та різного роду пластику.

Хемічна корпорація Гунтомана, зі ЗСА, яка також є продуцентом різної пластики, робить старання, щоб на совєтських літаках, на „Аерофлоті", перебрати обслугу з харчами, т.зв. кейтерінг, та вживати своєї продукції пластикові горнятка, тарілки, та інші прибори. До того „бизнесу" уряд СССР ставиться досить обережно і вимагає, щоб у їхніх руках була вся обслуга, і керівництво, все таки харчі будуть продуковані за кордоном, і ця справа ще не осягнула комерційного статусу.

Фірма МекДоналд, канадський відділ, мультибільйонове підприємство, яке по цілому світі має свої харчівні, після 10-літних переговорів з урядом СССР відчинило свою харчівню у Москві, а саме 31-го січня, ц.р. Ця фірма буде прохарчовувати коло 10,000 осіб кожного дня, а зчасом і більше. Затруднено 600 кельнерок, у більшості неросійського походження, які уже мали деяке знання англійської мови.

Фірма „Оксидентал Петролеум" з ЗСА, власником якої є відомий нам мультибільйонер Арманд Гаммер, законтрактувала побудову двох фабрик, коло Калуша, у Львівській області, коштом 200 мільйонів долярів. Побудови фабрик повинні бути готові з початком 1992 року, і тоді повинна початися продукція етилену, який будуть переробляти на вініль-хльорид і поливініль-хльорид для продукції різної пластики. Продукція поливініль-хльориду повинна перевищувати 100 мільйонів фунтів (45,000 тонн) на рік, тобто коло 150 тонн на день. Плянують вивозити коло 50 відс. поливініль-хльориду для здобуття „твердої" валюти, бо на Заході продукція цієї речовини постійно зменшується, тому що ця речовина є сильним карциногеном. Д-р Дж. роджер Гірль є репрезентантом Гаммера, веде договори з урядом СССР, та буде головним керівником згаданих фабрик.

Є дві головні методи для продукції етилену, з якого виробляється вініль-хльорид, а відтак поливініль-хльорид. Одна метода є основана на реакції ацетилену з водень-хльоридом і отриманий вініль-хльорид полимеризують у присутності окиснюючих каталізаторів до поливініль-хльориду. Друга метода є основана на контрольованому термічному розкладі нафти, причому добувається етилен та десятки різних газових побічних продуктів. Етилен відразу реагує з водень-хльоридом, та відразу полимеризує до поливініль-хльориду. Тому що ці реакції проводять при дуже високій температурі, величезні маси різного газу, у тому етилену, вініль-хльориду і поливініль-хльориду опиняються у атмосфері, осідають на води і рослинність, радіюсом на кілька десяток кілометрів, у залежності від сили вітру. З цим заражується довкілля. Тому, що „Оксідентал Петролеум" є у нафтовому картелі, продукує газоліну і подібні їм петрохемічні продукти, ця фірма продукуватиме поливініль-хльорид

(Закінчення на стор. 4)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про наслідки свободи

Здається, що в останніх місяцях це слово „свобода" не лише стало найбільше популярне, але також воно набрало дуже різного значення та викликає дуже різні наслідки.

„Свобода"! — Ми бачимо цей напис різними мовами, чуємо його на усіх язиках світу у промовах народних провідників та у маніфестаційних кличах.

Ось минулого тижня клич „свободи" залунав на ціле горло у Південній Африці, коли здобув її негритянський провідник Нелсон Мандела після 27 років тюрми. Від того часу цілий світ говорить про свободу Південної Африки і самозрозуміле, що бажання її розпалило багаточисельне негритянське населення Африки.

Але, мимоволі насувається питання, чи зуміють вони цю свободу відповідно використати, чи зуміють нею дорожити і навіть з нею жити? Ці сумніви насуваються не лише у нас, але навіть у самого Манделі, в його перших публічних виступах.

Можливе, що треба у свободі вирости, щоб її сприймати як самозрозумілу річ, а можливе, що саме ті, які її мали і мають не уміють цього належно оцінити.

Ось, наприклад, живемо тепер у країні повної свободи і ми вже до неї так привикли, що вміємо без викидів совісти, навіть її надуживати особливо в щоденному житті.

Бо в демократичній Америці особисте життя кожний може вести як захоче — зле — чи добре, морально — чи неморально і без доказів вини нікого не можуть за його вчинки переслідувати чи карати тюрмою. Але рівночасно кожний мусить думати сам за себе і сам вирішувати свою долю.

Саме тут ховається сила свободи, яку можна часом надужити або не розуміти.

Зрив до волі, що сильним вітром пролетів в останньому часі цілий світ, а зокрема захопив народи, що досі були під гнітом пануючої верстви, чи то білої раси, як ось в Південній Африці, чи комуністичного режиму як у Східній Европі, викликав захоплення, ентузіязм, зворушення і патріотизм. Але рівночасно ця можливість повної свободи викликала у людей, що ніколи досі її не знали, непевність, замішання, а навіть безрадність. Бо як тут нагло рішати про все свобідно, виказувати ініціятиву, думати державницькими категоріями — як ціле життя хтось інший за них рішав, давав накази, які треба було виконати, або їх просто „обходити", як треба було бути завжди проти режиму а не з ним? Бути особою, що пасивно протестує є куди легше, як — позитивною, творчою одиницею.

Саме цей важкий перехід від наказу до свободи дії та думки завважуємо тепер різко у наших земляків з України. Приїжджають до нас часто зовсім розгублені, бож досі звикли вони до того, що не було можливости, а навіть потреби виказувати будь-яку особисту ініціятиву. А тут без неї нікуди не можна дійти.

— „За нас", — кажуть вони, — досі завжди думали, давали доручення, а ми мали їх виконувати. Як тут, тепер після так довгого часу, рішати самому що і коли робити? А, що як покажемо ініціятиву наприклад, у нашій фаховій праці і вона не вдасться? Чи нас за це не покарають? Чи не втратимо праці?

Ось такі та подібні питання ставлять нам, а ми дивуємося, що люди ще сьогодні можуть так думати. Поняття свободи нелегко охопити з дня на день. І тому, на нашу гадку, свобода, що тепер живою квіткою розцвіла у цілому світі, потребує подекуди ще довшого часу, щоб закоренитися і пускати нові, сильні паростки.

О-КА

Василь Верига

„ПІД БРУНАТНИМ ЧОБОТОМ"

Під таким заголовком появилися спогади покійного уже д-ра Василя Яшана, відомого суспільно-громадського діяча на Підкарпатті, а по війні у Канаді, зокрема в Торонто й Саскатуні. Д-р Василь Яшан, — як це він сам стверджує, — за освітою правник, в часі німецької окупації України працював на посаді голови Городенського повіту на Покутті, а опісля був заступником голови обласного правління у Станиславові. Іншими словами, він був на таких посадах, де він мав змогу бути свідком важливих подій які відбувалися на українському Підкарпатті в часі Другої світової війни.

Василь Яшан є автором декількох інших гідних уваги праць, монографій: про полк. Михайла Колодзинського та д-ра Теофіля Окуневського, та низки розвідок, що своєю тематикою обмежувалися головно до Городенського повіту. У 1967 році на сторінках журналу „Вісті Комбатанта" появилася його розвідка-спомини п.з. „Слідами партизанів Ковпака", а в 1968 році — „Стрілецька дивізія 'Галичина' й Станиславівська округа 1943-1944".

Спогади „Під брунатним чоботом" поділяються на сім довших чи коротших розділів, в яких автор описує трагічну долю українців у безнервній боротьбі зі своїми ворогами за саме буття на своїй власній землі. Про зміст книжки говорять уже самі назви її розділів, а саме: „Мадярська окупація Підкарпаття", „Вісник Станиславівської обласної управи", „Німецька окупація Станиславівщини", „Загін Сидора Ковпака" (це в основному повторення того самого матеріялу, що був друкований на сторінках „Вістей Комбатанта" в 1967 р.). Короткий, ледве шестисторінковий розділ „Протижидівська акція на терені Станиславівщини у Другій світовій війні". Тут автор стверджує, що вже в лютому 1943 року закінчено протижидівську акцію і знищено у Станиславові гетто. Отже, звинувачення, що, мовляв, дивізія „Галичина" брала участь у ліквідації жидівського гетто, є звичайно необґрунтованою злобною вигадкою.

Останній розділ — це „Хронологічне зведення найважливіших подій часів Другої світової війни на терені Станиславівської області в 1941-1944 роках". Крім вступного слова д-ра Михайла Марунчака, є ще індекс прізвищ та географічних назв, які появляються на сторінках цієї праці. Це цінний додаток, що робить цей твір легко доступним дослідникам історії українського Підкарпаття у часах Другої світової війни.

Спогади написані цікаво й становлять собою цінний внесок у мемуаристику Другої світової війни. Зображена поведінки мадярів в Галичині з їхнім нахилом до вішання нелюбих їм людей, безглузда німецька поведінка щодо українського населення, що доволі часто була наслідком підшептів і донощицтва галицьких поляків-фольксдойчів, які намагалися німецькими руками якнайбільше послабити український національний рух в Галичині. І це їм вдавалося. Укінці автор виявляє і нерозважну політику українського підпілля ОУН(р), яке проголосило свою монополію на патріотизм і зробило чимало такого, що коштувало українському народові багатьох жертв, без яких можна було обійтися. Часами здавалося, що ОУН(р) втілювала в життя гасло — „вмирати для України", замість „жити і працювати для неї".

Обговорюючи рейд Ковпака, автор на базі зізнань полонених стверджує, що весь той загін складався в основному з москалів, але були в ньому й українці, поляки та жиди. Через рейд Ковпака найбільше потерпіли таки українці, не так від ковпаківського загону, як від німецької охоронної поліції (шуцполіцай), відділ якої під командою якогось „німця" (?) Рогульського вимордував 71 особу у селі Білі Ослави, в тому числі дві жінки і трьох дітей.

Спогади доктора Яшана написані „на основі власної обсервації, що базувалась на особистих зв'язках і розмовах з різними особами, зокрема з членами підпілля, ОУН, УПА й працівників окупаційної влади. Деякі справи висвітлені на основі таємних німецьких документів, до яких можна було мати доступ" (стор. 11). Автор доволі докладно описує усі відомі йому випадки й осіб, з якими йому доводилося зустрічатися і взагалі мати до діла, як з німецької верхівки, так і з українського підпілля, а зокрема з українських громад Союзу Громад Станиславівщини. Під тим оглядом ці спогади в деякій мірі нагадують спогади д-ра К. Паньківського п.з. „Роки німецької окупації", з тим, що географічно обмежуються вони до Станиславівщини (тепер Івано-Франківщина).

Спогади В. Яшана написані легким стилем, видруковані на доброму папері та в гарній півполотняній оправі. Як своїм змістом, так і зовнішнім виглядом заслуговують на те, щоб з ними запізнатися і прочитати для науки й для розваги.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

КЛОПОТИ З ВІКОМ ЖІНОК

В листі до „Свободи" Ганна Черінь нарікає, що у поздоровленні Президії Об'єднання Українських Письменників „Слово" з нагоди ювілейної дати їй підвищено вік на п'ять літ. Може, це і правда, але як це перевірити.

Вік наших ювілятів знаходимо у довідниках. Вік Ганни Черінь поданий в антології поезії „Координати", де точно подано 1920. „Координати" зложені хронологічно за датами народження авторів і прізвище Ганни Черінь приходить після Зіновія Бережана, Олега Зуєвського і Михайла Ситника, яких дата народження теж 1920 рік, та перед Борисом Олександровом, якого дата народження 1921 рік. Вважаємо „Координати" достовірним джерелом. Трудно — як це радить Ганна Черінь — було б „спитати у самої людини, скільки їй літ, якщо біографічні факти комусь невідомі". Наш лист до неї ще з грудня 1989, адресований на відому нам адресу в Чикаго, повернувся із вказівкою „повернути до адресата" з такою допискою: „ту олд фор рекордс". Що тут поштовий уряд визначив, „старим" — невідомо. Та виходить постарівся самий вік.

В листі до „Свободи" адреса Ганни Черінь подається у Порт Шарлот, Фльорида. Це вияснює, що напевно не постарілась адреса, а навпаки поновилась. Якби так можна оновити вік, як адресу!

Остап Тарнавський,
голова Президії ОУП „Слово"
Філядельфія, Па.

Д-р Юліян Мовчан

У 70-РІЧЧЯ Д-РА Р. КУХАРА

Дивна річ: ще [illegible] так недавно ми бачили його, як молоденького, вродливого і метушливого студента Львівського університету, а тепер він — поет, письменник та знавець історії християнської релігії — д-р Роман В. Кухар відзначає 70-річчя свого народження. Значить, „все йде, все минає [illegible]" і то йде дуже швидкими кроками. Треба додати, що крім літературно-наукової діяльности, Р. Володимир, тобто Роман Кухар, яким є його справжнє ім'я і прізвище, є також добрим публіцистом та літературним критиком, статті якого появляються також не раз на сторінках „Свободи". Що ж саме зробив і, не зважаючи на своє ослаблене здоров'я, ще й досі робить для нашої спільноти шановний ювілят?

Але спочатку дещо його біографії.

Народився Роман Кухар у Львові 21-го лютого 1920 року. Спочатку в роках 1939-41 студіював у Львівському університеті, але потім в наслідок воєнної завірюхи опинився у Відні, де в роках 1943-45 в консерваторії студіював музику. Знову таки, в наслідок воєнних подій (наступ совєтських військ на Відень) він вимушений був тікати далі на захід, де в 1948 році закінчує університет у Гайдельбергу. Емігрувавши до ЗСА, в 1959 році при одному [illegible] науковий ступінь магістра Бібліотечних наук, а в 1962 році після захисту дисертації при Українському Вільному Університеті здобув ступінь доктора філософських наук.

Маючи не тільки зацікавлення до бібліотечних справ, але також науково-теоретичні [illegible] цій ділянці, д-р Кухар спочатку працював науковим співпрацівником кількох бібліотеках — в тому числі в Бруклині та в університетській бібліотеці Ню Йорку в роках 1959-62. Нарешті, від 1962 року до 1985 року, тобто, до часу відходу на емеритуру працював, як професор чужих мов (в тому числі німецької та латинської) в університеті міста Гейз в Канзасі.

Не зважаючи на обтяженість професійною працею як також далеко несприятливі умови для літературної праці на еміграції, Р. Володимир Кухар виявився досить плодовитим письменником. Крім 12-ти збірок поезій, новель, драматичних творів, есеїв і т.д., він також є автором численних статтей з мистецтва та літератури, які поміщувалися в таких журналах і газетах, як „Вісник", „Визвольний шлях", „Юкреніян Ревю" (Лондон), „Свобода", „Слово", і т.д. Крім того, окремими виданнями вийшли в світ такі твори, як повість „Прощавай минуле" (1977), „Нація на світанку", „До блакитних вершин" (про Першу Академічну Гімназію у Львові, 1981) та 264-сторінкова історична повість „Андрій Первозванний" (1984).

Звичайно, в цій невеликій статті нема ніякої змоги бодай коротко зупинитися над всіми працями, які вже вийшли з-під пера Романа Кухара. Але аби мати уяву, на які питання або проблеми в основному була звернена його увага, дещо скажемо лише про його три книжки — „Нація на світанку" (дві частини), „Прощавай, минуле" та „Андрій Первозванний".

У двотомовому романі „Нація на світанку" автор висвітлює питання або проблеми, які, мабуть, мусить пережити кожна нація — не тільки українська. Перший том цього роману або „Мир", як стоїть у підзаголовку — це родинна хроніка. На першому місці, як підкреслили критики — це показ сім'ї — батька, матері, дітей — братів і сестер з їхніми клопотами, смутками й радощами, успіхами й невдачами. Щодо подій загальнонаціонального характеру, то вони „вдираються" у цей спокійний родинний світ лише як „відгомін далеких бур".

Щодо другого тому „Нації на світанку" — „Війна", як стоїть у підзаголовку, то тут вже родина відходить на задній плян, а нація висувається на перше місце. А тому що вона, нація, як підкреслюють критики, є на світанку боротьби за своє визволення, тому в ролі передових бійців виступає молодь. Лунають гасла відновлення Української Держави, розливається біль роздертих і потоптаних сподівань і, нарешті завершується все це створенням Української Повстанської Армії. Як пише д-р Б. Стебельський, своїм романом „Нація на світанку" Р. Володимир „вписався у реєстр видатних українських письменників".

У повісті „Прощавай, минуле", що її дехто називає „психологічним есеєм", головним героєм є Корнило Сагайдак — один з багатьох тисяч наших поселенців, які під натиском відомих причин змушені були опинитися на „землі Вашінґтона". Але протилежно до багатьох своїх земляків, Корнило не просто тут живе і „обростає американським салом", але також вміє думати, вміє бачити не тільки те, чого на перший погляд не видно. І ось, він вирішує — він конче мусить бодай, ще раз відвідати своїх рідних, нав'язати з ними безпосередній зв'язок, оновитися, протверезитися і, одним словом, набратися нових сил і нового „посмаку життя". Бо подібно до мітичного Антея, якого ніхто не міг подолати так довго, як довго він тримався рідної землі — так довго він, Корнило, не зійде на манівці на еміграції якщо втримуватиме зв'язки з рідною батьківщиною.

І, нарешті, мета Корнила здійснилася — він причалив до „синіх берегів своєї молодости"! Скнилів! Тут живуть його два свояки — два брати. Там, у далині, бовваніє поночі чорний бовдур Високого Замку.

І ось тут, на батьківщині — перша неприємна несподіванка. Новий провідник туристичної групи — якийсь Сєрґєй, хоч і живе на нашій землі і їсть український хліб, але мови нашого народу не знає або не хоче знати. Пізніше Корнило довідався, що навіть на Шевчен-

(Закінчення на стор. 4)

Тріо Мареничів...

(Закінчення зі стор. 1)

слова авторів, для прикладу подають „Чорнобильські села" на слова Оксани Пахльовської, а також і пісні, яких колись й згадувати не можна було, як „Очерет був мені за колиску" Д. Фальківського. Одначе знову підкреслюють те, що вони в основному співають народні пісні, в більшості ліричні, у власній музичній обробці та їхнього друга О. Злотника. Дізнаємось, що із О. Злотником працюють разом вже від 1977 року, а впродовж цього часу їхнє спілкування позначилося взаємним збагаченням та дружбою.

О. Злотник за фахом музика, закінчив Київську консерваторію, як баяніст, а в Одеській консерваторії закінчив композиторський факультет. Від 1985 року О. Злотник є членом Спілки Композиторів України. У своєму музичному доробку має 30 музичних творів до художніх кінофільмів і понад 300 пісень, при чому довідуємось, що впродовж останніх 12-ти років одна із його пісень завжди займає одне з перших місць в республіці. А у 1989 році О. Злотник написав оперу-думу „Сліпий" за творами Тараса Шевченка, яку вперше поставлено того ж року в Чернігівському музично-драматичному театрі ім. Тараса Шевченка, Володимиром Гримечем, який є автором лібретта.

Цікава наша розмова мусить кінчатись, бо гості ще мають багато справ до полагодження, одначе ще радо відповідають на наш запит, про їхні пляни на майбутнє. Хочуть щоби їхнє тріо дальше продовжувало бути тим „Євшан-зіллям" — піснею натхнення, що так потрібна кожному, хто розуміє глибину української народної пісні та потребує її музичного чару для існування. При чому зазначують, що хотіли б і на майбутнє продовжувати спілкування з українцями, що живуть поза кордонами України.

Мареничі та О. Злотник з членами Екзекутиви УНС (сидять, зліва): У. Диська, головний касир, д-р І. Флис, головний предсідник, Антоніна і Світлана Мареничі (стоять, зліва): Л. Олексюк, О. Злотник, В. Маренич, І. Тоган і В. Сохан, головний секретар УНС

РЕЧНИКИ БРИТІЙСЬКОГО уряду заявили, що є готові відтягнути санкції проти нових інвестицій у Південній Африці навіть тоді, якщо вони будуть єдиною європейською країною, що це зробить. Закінчуючи парляментарні дискусії на тему урядової політики супроти Південної Африки, Вільям Валдґрейв, речник англійського міністерства закордонних справ сказав, що Англія застерегла собі право діяти окремо від своїх союзників Европейської спільноти.

В НАСЛІДОК ДРУГОЇ фінансової кризи фірми Блу Крос Блу Шілд у Ню Джерзі різко зросла ціна медичного забезпечення. Тижнева ставка на одну приватну особу нараховує 117 дол. За останні чотири роки це вже п'ята підвишка ціни медичного забезпечення у фірмі Блу Крос Блу Шілд. Цього разу ставка зросла на 24.6 відсотків. Причиною фінансової кризи стало подорожчання лікарської обслуги, перебування в лікарні, лікування, медикаментів. Корпорації Блу Крос по всій країні мають подібні проблеми. Понад 600,000 осіб оплачує медичне забезпечення приватно, при цьому Блу Крос надає медичне забезпечення 3.4 міл. особам. Під час бухгалтерської контролі Блу Крос Блу Шілд в минулому році було виявлено 200 міл. втрат в наслідок надавання знижкових цін за медичне забезпечення громадським організаціям. Різка підвишка цін досягла критичного рівня, коли багато людей із середнього прошарку не буде в змозі оплачувати собі медичне забезпечення.

ПЕРЕБУВАЮЧИ В ОТТАВІ, столиці Канади, на триденній конференції міністрів закордонних справ країн НАТО та Варшавського Пакту, міністер закордонних справ Польщі Кшиштоф Кубішевський на пресовій конференції заявив, що об'єднана Німеччина повинна залишитися в НАТО, бо в іншому випадку вона може стати „дестабілізуючою суперсилою на европейській арені". Такою заявою Польща стала першою країною Варшавського пакту, яка виступила проти невтральности об'єднаної Німеччини. В той же час, виступаючи після триденних відвідин у Лондоні та розмовою з прем'єр-міністром Марґарет Тачер, польський прем'єр-міністер Тадеуш Мазовецький публічно заявив, що Польща має бути включена в будь-яку групу, яка буде вести переговори в справі об'єднання обидвох Німеччин. Він сказав, що „це є першорядною та самозрозумілою вимогою", бо, на його думку, „справу безпеки Польщі не можна вирішувати через упорядкування".

Тернопіль...

(Закінчення зі стор. 1)

ексцесів їм довелося пережити немало (наприклад, на „Червоній руті", де їх не зрозуміли), я б не сказала, що вони схожі на таких собі страждальців. Ні, це радше молода парость, яка пнеться, не зважаючи ні на що", — каже Клачинська і додає, що в устах героїв різдвяної драми „... тема України ...ська".

„Мовлячи про „Вертеп" не можна обминути й таку річ, як використовування української національної символіки", — пише при кінці інформації розмови авторка і звертає молодим увагу, щоб не робили із синьо-жовтого прапору і тризуба „моди", бо якщо вже шанувати святиню — то шанувати, не опускаючи її до рівня буденности.

Верховна...

(Закінчення зі стор. 1)

й такі, які вимагали, щоб був прийнятий закон про „плату" за вихід, тобто республіки повинні заплатити твердою валютою центральному урядові за кожну збудовану після революції фабрику.

Політичні спостерігачі думають, що не зважаючи на зрізничкованість думок, пропозиції М. Горбачова будуть прийняті хочби тому, що Комуністична партія має абсолютну більшість у Верховній Раді і З'їзді народних депутатів.

Новий розвиток подій в Таджикістані і резиґнація тамошнього республіканського уряду та стремління латвійців до незалежности можуть також вплинути на хід дискусії і рішень Верховної Ради СССР.

ПОДЯКА

З волі Всевишнього відійшов у Вічність
10-го березня 1989 року
мій Найдорожчий МУЖ

бл. п. мґр
ЛЮБОМИР ПЄХ

Цією дорогою складаю опізнену, але сердечну подяку Друзям і Знайомим, які вшанували пам'ять мого незабутнього Мужа і так численно взяли участь в похоронних відправах.

Щира подяка о. Богданові Лукієві, пароховi церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку і о. митр. Сергієві Непрелеві, пароховi УПЦеркви св. Тройці в Ірвінґтоні за відправлення Панахиди в похоронному заведенні, а особливо о. Непрелеві за теплі і зворушливі прощальні слова.

Висловлюю сердечну подяку диригентові інж. Олінникові і членам парафіяльного хору церкви св. Тройці за відспівання Панахиди.

Щиро дякую о. Юрієві Маликові за відслуження Заупокійної Святої Літурґії і теплі прощальні слова та відпровадження Покійного на місце Вічного Спочинку. Рівнож велика моя вдячність о. Орестові Підлипчакові з парафії в Асторії, що хоч з пригодами, але вспів прибути на кладовище, щоб попрощати Покійного — знайомого з минулих літ.

Окреме велике спаси Біг о. Юрієві Маликові за часті відвідини бл. п. Любомира в шпиталі і уділення Йому св. Сповіді і св. Причастя.

Щиро дякую за прощальні слова в похоронному заведенні Володимирові Кікті — голові 5-го відділу Організації Оборони Лемківщини в Ірвінґтоні, Михайлові Джімановi — голові місцевого відділу УККА і Юрієві Малаховському.

Сердечно дякую мґр Марійці Дупляк за прощальне слово, виголошене над свіжою могилою Покійного. Рівнож щира подяка за спогади і прощальні слова на тризні Юліянові Котлярові від Управи Дослідження Лемківщини, Катрусі Пилюк з Рочестеру і Омелянові Цилюпі.

Дякую колишнім воїнам УПА і УНА за почесну стійку з прапорами при домовині Покійного.

Всім, хто в будь-якій формі склав мені співчуття, за численні і гарні вінки і квіти — щире спаси Біг.

Особливо щира подяка Володимирові Кікті — голові 5-го відділу ООЛ і її членам за уряджения тризни і поміч в тяжких ... хвилинах.

Щиро дякую Всім за численні пожертви на Служби Божі ... в пам'ять Покійного на ... добродійні цілі, згідно з вибором жертводавців, що вже були проголошені в пресі ... .

Окремо хочу подякувати Романові Канюці, Михайлові Джімановi за велику поміч в полагоджуванні урядових формальностей.

Нехай ласкавий Господь нагородить Вас Усіх своїми ласками, а в моїй пам'яті остануся безмежно вдячна за Ваші щирі молитви, поміч і пожертви.

Дружина ПЕСЯ

Ділимося сумною вісткою
з Родиною, Приятелями і Знайомими,
що по тяжкій і довгій хворобі
у понеділок, 12-го лютого 1990 р. упокоївся в Бозі
на 78-му році життя
наш Найдорожчий
ТАТО, ДІДУСЬ і ВУЙКО

бл. п.
Йосиф Карпінський

ПАРАСТАС за упокій Його душі — в п'ятницю, 16-го лютого 1990 р. в похоронному заведенні П. Яреми в Ню Йорку.

ПОХОРОН відбудеться у суботу, 17-го лютого 1990 р. з українського собору св. Юра. Тлінні Останки спочинуть на українському православному кладовищі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

У глибокому смутку:

син — ІГОР з дружиною ДАНОЮ
внук — ОСТАП
сестрінок — РОМАН ГУПАЛО з дружиною МАРҐАРЕТОЮ
та ближча і дальша Родина та Друзі в Америці і на Україні

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

У глибокому смутку схиляємо голови над свіжою могилою

МАЕСТРА
св. п.
ПЕТРА ПЕТРОВИЧА ХОЛОДНОГО
(22 липня 1902 — 24 січня 1990)

дійсного члена УВАН, маляра, іконописця, творця іконостасів українських церков, автора численних обкладинок видань Академії

Дружині Наталі Андріївні Півницькій-Холодній з родиною та друзям складаємо сердечні співчуття.

Управа УВАН та співробітники

Світова Федерація Українських Інженерів
Головна Управа Товариства Українських Інженерів
Відділ ТУІА у Дітройті

з невимовним жалем діляться із українською спільнотою сумною вісткою, що дня 8-го лютого 1990 р. відійшов у Вічність

✝

бл. п. інженер електротехнік
РОМАН КРОХМАЛЮК

1-ий Голова Дітройтського Відділу, почесний член ТУІА, дійсний член НТШ, редактор та активний член проводів українських товариств в Україні та на еміграції

Горем прибитій Родині висловлюємо щиросердечні співчуття.
Хай пам'ять про Нього залишиться серед нас на завжди.

Дебютантки
Вечерниць „Червоної Калини"

субота, 24 лютого, 1990
Loews Glenpointe Hotel, Teaneck, N.J.

Татяна Берч
Huntington, N.Y.

Олександра Голубець
Parma Heights, Oh.

Александра Губенко
Southington, Ct.

Адріяна Качарай
Briarwood, N.Y.

Андрея Левицька
Harrington Park, N.J.

Анна Навроцька
Stonybrook, N.Y.

СТАРШИНА РУМУНСЬКОЇ ПОЛІЦІЇ, який був арештований та очікував судової розправи за те, що старався знищити тіла тих, які загинули на початках румунської революції, щоби приховати жорстокість цих початкових змагань, покінчив самогубством. Полковник Петре Морару, що був заступником шефа поліції і відповідальним за транспорт і економіку в уряді Ніколає Чаушеску був оскаржений в спаленні принайменше 40 вбитих у перших днях революційних заворушень у місцевості Тімішоара.

У 70-річчя...

(Закінчення зі стор. 2)

ковій могилі тепер нашу мову лише зрідка можна почути. Очевидно, це обурює нашого туриста, викликає в нього нову лють до окупанта.

Але, на щастя, не все аж так було погано. Сестричка Орися та її родина зробили на нього добре враження. Також це ж саме можна сказати про їх приятелів, яких ворогові не вдалося і напевно ніколи не вдасться перетворити у своєму ненаситному „общеросійському" котьолку. Значить, не все пропало! Корнило повернувся додому з почуттям, що визволення нації з віковічної неволі цілком можливе, якщо народ схоче боротися за своє визволення. (Треба мати на увазі, що твір „Прощавай, минуле" — вийшов у світ ще 1977 року).

Нарешті, вживши цей самий літературний превдонім — Р. Володимир, Роман Кухар у 1984 році видає свою монументальну 264-сторінкову історичну повість — „Андрій Первозванний". Як пише його видавець Юліян Середяк, — це був „нащ скромний вклад для відзначення Тисячоліття Хрищення України. Тож хай рядки цієї повісти будуть для сучасного українського читача пригадкою про те, як жили і працювали наші прапредки і хай вони допоможуть нам, сучасним українцям, нав'язати духовий контакт з нашими предками з I століття по Христі".

Книжка зустріла дуже позитивні відгуки читачів та критиків. У своєму „Вступному слові" д-р Іван Овечко пише: „Андрій Первозванний — це перший у нашій літературі твір широкого полотна, що побудований на задокументованих даних цього історичного періоду про нашу християнську спадщину. Першим, і, мабуть, же довго буде й останнім, бо чомусь не бачимо великого зацікавлення у наших письменників до нашої стародавньої бувальщини"...

І далі там-же: „Р. Володимир, як письменник, переріс кордони пристосуванства і шкідливої 'традиційности'. Його персонажі — предки українського народу перед християнізацією України — це не погани-варвари, відсталі від решти світу напівдикуни. Збагачений вивченням багатої літератури про нашу дохристиянську спадщину, автор „Андрія Первозванного" змалював її як спадщину високої як на той час культури, етики, моралі, людяности, пошани і любови до рідної землі та свого народу"...

До вищеподаних слів малощо можна додати. Хіба те, що з нагоди його 70-ти річчя сподіваємося, що ювілят обдарує український народ ще багатьома творами.

УКРАЇНСЬКА МОВА В РОДИНІ, В УКРАЇНСЬКИХ ЦЕРКВАХ, В УКРАЇНСЬКИХ УСТАНОВАХ, В УКРАЇНСЬКИХ ПУБЛІКАЦІЯХ, — У ЧАС ПРИМУСОВОГО РОСІЙЩЕННЯ УКРАЇНИ НА НАС СПАДАЄ ОБОВ'ЯЗОК ЗБЕРЕЖЕННЯ ВЕЛИКОГО СКАРБУ НАРОДУ!

Акційні...

(Закінчення зі стор. 2)

через термічний розклад нафти. Щоб спродукувати 150 тонн полівиніль-хльориду денно, то напевно декілька соток кілограмів трійливих і токсичних речовин опиниться у повітрю кожного дня. Думаю, що треба буде допустити, щоб фабрику збудували, щоб пізнати нову техніку, але таку фабрику буде треба сильно контролювати; відходячі гази докладно спалювати, часто перевірювати робітників, молоко, м'ясо і ярину. Якщо покажеться якась небезпека, то тоді продукцію полівиніль-хльориду треба припинити, що можна примінити і до фабрик коло Озівського моря.

Якщо мова про екологію, то „Оксідентал Петролеум" не має доброї реклями. Тижневик Американського Хемічного Товариства, з 3-го квітня 1989 року подає, що ця фірма винувата в цьому ряді занечищень у ЗСА, при чому найбільш драстичною справою є історія з т.зв. Лавеканалом (коло Ніягари, у Нюйоркському стейті. Засуджено цю компанію за це, що заклеювала токсичні речовини у великі бляшані бочки, викидала у канал і закопувала. Тепер бочки перегнили і тисячі людей хворіє на рака. Ціле місто, коло 25,000 осіб, перепроваджується у іншу місцевість, на кошт фірми, стейту і федерального уряду. Про ці справи уже дехто знає і на Україні. Минулого року, 28-го і 29-го жовтня, 1989 року, у Києві відбувся з'їзд Українського екологічного товариства, т.зв. Зелений світ, на якому ухвалено резолюцію, і вислано до Арманда Гаммера, щоб він не шукав „хемічної експансії" на Україні, але у той час їм ще не була відома справа з побудованням фабрик коло Калуша. Дуже можливо що після прикрого досвіду у ЗСА, фірма буде більш обережна з своєю продукцією коло Калуша та не буде занечищувати довкілля.

У загальному, закордонні індустріялісти дуже зацікавлені в цьому, щоб у СССР розбудувати свою індустрію та щось продукувати, бо там є сировці та ненасичений ринок, але трудність у цьому, що там пересцінений карбованець та що він не є міжнародною валютою. Щоб те все перебороти, то індустріялісти створили монетарний консорціюм, який буде старатися, щоб карбованець став міжнародною валютою, та щоб він був регульований Нюйоркською біржею, так як інша валюта і приватні акції. Додатковою трудністю є те, що економісти СССР не мають досвіду у приватній торгівлі. Індустріялістам також прийдеться вкласти багато капіталу на перевишколення економістів, та різних фахівців, принайменше тих, з якими будуть у безпосередньому контакті.

Накінець треба згадати що Арманд Гаммер уже вибудував у Москві свій гігантний центр, подібний до центру Рокефелера у Ню Йорку.

Останні інформації вказують що фірма МекДоналд відчинить у Москві ще 12 харчівень, а фірма „Кока Кола" отримала дозвіл на продукцію свого напитку у Москві, а музику і танець „Рок-енд-рол" уже ввели самі бородаті і пелехаті молоді москвичі, і там виглядає, що принайменше сама Москва уже є „перебудована".

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу МОНТРЕАЛЬ, Квебек, Канада

повідомляє, що

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

— відбудуться —

в понеділок, 12-го березня 1990 р. о год. 7-ій веч. в Пластовій Домівці

3355 Donduranđ, Montreal, Que., Canada

У загальних зборах зобов'язані взяти участь, з рішаючим правом голосу: Члени Управи Окружного Комітету, Конвенційні Делегати, та по два делегати наступних Відділів:

434, 448, 465, 471, 473, 492

Гостей, Членів Українського Народного Союзу радо вітаємо.

ПРОГРАМА НАРАД:

1. Відкриття і схвалення порядку нарад
2. Ствердження правосильности зборів
3. Вибір Президії
4. Відчитання і прийняття протоколу з попередніх Загальних Зборів
5. Звіти уступаючої Управи і Контрольної Комісії
6. Дискусія над звітами і їх приняття
7. Вибір нової Управи
8. Слово голов. предс. УНС д-ра ІВАНА О. ФЛИСА
9. План праці на біжучий рік
10. Внески і запити
11. Закриття Загальних Зборів

У нарадах візьмуть участь:

д-р Іван О. Флис, головний предсідник УНС
мґр Іван Гевриk, головний директор для Канади
Текля Мороз, головна радна УНС

За УПРАВУ ОКРУГИ

Текля Мороз, голова
Віра Банір, секретар — Даня Дубас, касир
Олександра Дольницька, орган. референт

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу ПАССЕЙК, Н. Дж.

повідомляє, що

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

— відбудуться —

в суботу, 3-го березня 1990 р. о год. 6-ій веч. в залі Української Централі

240 Hope Avenue, Passaic, N.J.

У загальних зборах зобов'язані взяти участь, з рішаючим правом голосу: Члени Управи Окружного Комітету, Конвенційні Делегати, та по два делегати наступних Відділів:

42, 134, 182, 394

Гостей, Членів Українського Народного Союзу радо вітаємо.

ПРОГРАМА НАРАД:

1. Відкриття і схвалення порядку нарад
2. Ствердження правосильности зборів
3. Вибір Президії
4. Відчитання і прийняття протоколу з попередніх Загальних Зборів
5. Звіти уступаючої Управи і контрольної Комісії
6. Дискусія над звітами і їх приняття
7. Вибір нової Управи
8. Слово голов. предс. УНСоюзу д-ра ІВАНА О. ФЛИСА
9. План праці на біжучий рік
10. Внески і запити
11. Закриття Загальних Зборів

У нарадах візьме участь:

д-р Іван О. Флис, головний предсідник УНС

За УПРАВУ ОКРУГИ

Іван Хомко, голова
Василь Марущак, секретар — Юліян Котляр, касир

Вступайте в члени УНС

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

СУБОТА, 24-го ЛЮТОГО 1990 р.

Філядельфія, Па. Річні загальні збори Т-ва Дністер — 430-го Відд. о год. 4-ій по пол., в домівці Окружного Комітету УНСоюзу при 5004 Олд Йорк Ровд. Звіти Управи і К. Комісії та вибір нової Управи і К. Комісії. Після річних зборів відбудуться місячні збори на яких будуть вибрані делегати на 32-гу Конвенцію УНС. — Д-р І. Скальчук, гол., І. Кніґницький, секр.